

da det er en Sag, som jeg isærdeleshed gjen- nem mange Aar har helliget min Tanke og har stræbt at faae alle de Oplysninger om, som jeg kunde, og jeg maa da sige, at jeg troer, at Staten er berettiget, ja for- pligtet til at forlange en vis Dannelse af dem, som der skal tilstedes Udgang til at gjøre de Prøver, der nu ansees for passende og nødvendige, for at indtræde i deßlige Stillinger; men heraf følger paa ingen Maade, at det ikke er den største Daarskab, saaledes som vi have indrettet det; thi man skulde dog kunne oplyse, i hvilken Sammenhang den Dannelse, der kræves, staaer med den Embeds- dygtighed, som Staten maa kræve, og, dersom det befindes at staae i omvendt Forhold, saa at det er langt rimeligere, at Andre faae denne Embedsdygtighed end de, som dannes paa den Maade, Staten foreskriver, saa er den daarlige og mangelfuld. Dernæst skulde jeg mene, at det maa være klart, at en Stat, som vil bære sig klogt ad, eller som vil have dygtige Embedsmænd i alle Stillinger, maa fremfor Alt ikke kræve en saadan Sum af Kundskaber, som udfordrer, at Mennesker, for at erhverve sig den, i Reglen maae begynde, medens de ere Børn, og altsaa uden at deres Forældre eller Forsørgere kunne have noget Skjøn om, at de nogenstunde kunne blive duelige til en Embedsstilling; thi paa denne Maade maa det nødvendigvis skee, at Mange gaae denne Vej, som slet ikke due til Embeder, ligesom Staten paa den anden Side paatager sig et Slags Forpligtelse til at bruge dem og ingen Andre, hvorved det skeer, hvad ogsaa Erfaringen viser, at de i Reglen ere daar- lige, og det er vist, at Staten aldeles er Skyld deri; thi den maa ikke forlange anden positiv Kundskab, nogen anden egentlig Fordannelse til sine Embedsprøver end; den, der kan erhverves paa nogle faa Aar, af et Menneske, der er kommet til sin udvortes borne Alder, saa at baade han selv og Andre kunne skjønne, om han kan blive dygtig til at forvalte et Embede; thi i modsat Fald vil man raabe fra alle Sider: I skal befordre os! I skal give os større Levebrød, for vi due ikke til Andet. Hvad nu netop denne latinske Dan- nelse angaaer, da vil jeg for Kortheds Skyld

blot sige dette: Jeg kunde ikke begribe, hvor- ledes denne nogenstunde var kommen til Ver- den, men saa traf jeg i en af de Bøger, jeg læste, paa, hvorledes den var fremkommen, og hvilket et Skudsmaal den har ført med sig fra Buggen. Det er jo temmelig langt til- bage, nemlig i Midelalderen, i Korstogenes Tid, da en græsk Prindsesse, som har beskrevet sin kjære Faders Liv og Levnet, som var Kei- ser Alerius, hun fortalte, at i hendes Dine er han den største Helt og Regent og blandt andre store Ting, han gjorde, indrettede han ogsaa en Baisenhusskole, og der kunde ikke alene de Grækere, som havde lært deres Mo- dersmaal, som man lærer det paa Landet, lære det grammatisk, men det var ogsaa saaledes indrettet, at de, der puffedes at lære latinsk Gramatik, kunde lære den; men efterat hun har fortalt denne hele store Gjerning af sin Fader, siger hun: men, det er jo Lapperi, det er ikke Andet end Glosekundskab; jeg har, siger hun om sig selv, anvendt mange Aar paa det i min Ungdom, men det varede netop derfor i mange Aar, førend jeg kunde have nogen Fornøielse af vore egne græske Skri- benter. — See det er Skudsmaalet. —

Strup: Den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) saavel som den ærede Ordfører have taget den Bemærkning, jeg gjorde om Randers Skoles særdeles heldige Belliggenhed, til Indtægt paa en Maade, som jeg ikke havde ventet. Det forekommer mig just ikke, at Skolens heldige Stilling kan tale for, at man skal nedlægge den; jeg finder tværtimod, at den taler meget mere for, at den skal vedblive. Desuden forekommer det mig, at, dersom man virkelig anseer Randers Commune som ganske særdeles skikket til deri at foretage et Experiment efter den Plan, der er foreslaaet af den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valg- kreds, saa vil et saadant privat Institut netop kun kunne tænkes at kunne holdes oppe ved Concurrence med en lærd Skole, thi, dersom det kom til at savne en saadan Concur- rence, vilde det vist meget snart synke ned til Middelmædighed eller endog saa derunder. Et andet Spørgsmaal er det naturligvis, om et